

Javorniški Mesečnik

Interno glasilo Astronomskega Društva Javornik
<http://www.javornik-drustvo.si>

Številka 55, Letnik V, Avgust 2004
ISSN 1581-1379

**DRUŠTVENA SOBA JE
JULIJA IN AVGUSTA
ZAPRTA!**

Zemlje, oktobra 2006 in junija 2007 okoli Venere,
Merkurju pa se bo prvič približala januarja 2008.
Vtirla se bo marca 2011.

Urška, urska_pajer@yahoo.com

Astronovice

- ★ Orbiter sonde Mars Express, imenovan MARSIS (Mars Advanced Radar for Subsurface and Ionosphere Sounding), ki naj bi z radijskimi valovi prodrl pod Marsovo površino in tam poiskal vodo ali led, je na prisilnem počitku. Znanstveniki so namreč ugotovili, da bi anteni ob iztegnitvi lahko poškodovali dele vesoljskega plovila. Večmesečne simulacije problema niso rešile, zato je uporaba orbiterja do nadaljnjega preložena.
- ★ Astronavti Apolla 15 so na robu morja Imbrium nabrali kamenje, ki je bilo zelo nenavadno. Lander je pristal na anomalničnem področju Lune z izjemno velikimi koncentracijami radioaktivnih snovi. Sedaj so astronomi na Zemlji našli meteorit, ki prihaja z Imbriuma, in iz njega razbrali potek dogodkov na Luni. Območje je bilo na udaru kar štirikrat: ob nastanku Imbriuma pred 3,9 milijardami let; pred 2,8 milijardami let, ko je ob trku kamenje padlo v morje; pred okoli 200 milijoni let, ko je trk "izkopal" bodoči meteorit; in pred manj kot 340 000 leti, ko je kamen odneslo proti Zemlji. Meteorit je potoval okoli 300 000 let.
- ★ Modra Luna oziroma "blue moon", kot pravijo v angleško govorečih deželah (videli smo jo lahko letošnjega julija), naj bi bila druga polna luna v koledarskem mesecu. Ker se to ne zgodi pogosto, je za zelo redke dogodke v uporabi izraz "once in a blue moon". Po tej definiciji bomo naslednjo pričakali junija 2007. A tak pomen je izraz "blue Moon" dobil šele po neki napaki, ki se je pripetila reviji Sky & Telescope pred približno pol stoletja. Prej je ta izraz pomenil nekaj drugega.
- ★ Po enodnevem odlogu zaradi orkana je 3. avgusta s Cape Canaverala proti Merkurju poletela sonda Messenger. Messenger bo prvi obiskovalec tega planeta po letu 1975. Najprej bo petnajstkrat obkrožil Sonce, nato pa se vtiril v Merkurjevo orbito, kjer bo leto dni preiskoval površje z višine 200 kilometrov. Avgusta 2005 bo sonda letela mimo

Opazujmo meteorje!

Meteorska opazovanja so edina astronomska opazovanja za katera ne potrebuješ nobene drage opreme — meteorje lahko namreč opazuješ že s prostimi očmi! Zato te vabim, da se nam pridružiš na enem izmed naslednjih opazovanj.

Če se nam želiš pridružiti, se mi čimprej oglasi!

Mihaela, mtriglav@yahoo.com

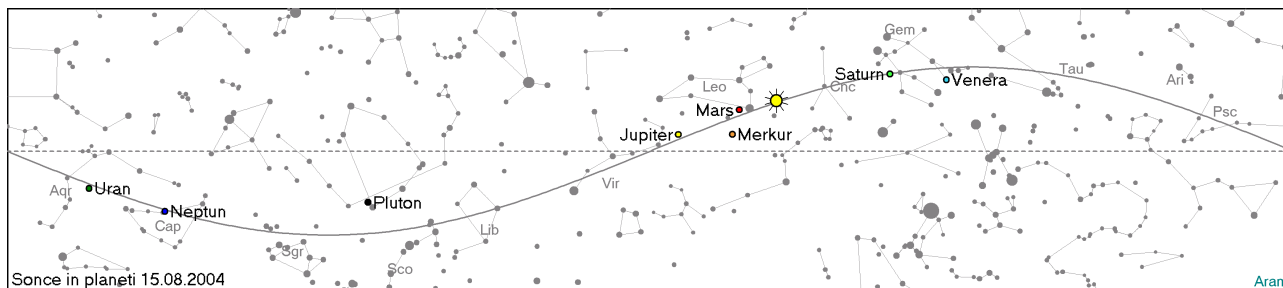
Planeti v avgustu in septembru 2004

datum	Sonce		Luna	
	vzhod	zahod	vzhod	zahod
1. 8.	05 ^h 43 ^m	20 ^h 30 ^m	21 ^h 31 ^m	06 ^h 01 ^m
5. 8.	05 ^h 48 ^m	20 ^h 25 ^m	22 ^h 52 ^m	11 ^h 13 ^m
10. 8.	05 ^h 54 ^m	20 ^h 17 ^m	00 ^h 23 ^m	16 ^h 52 ^m
15. 8.	06 ^h 00 ^m	20 ^h 09 ^m	04 ^h 50 ^m	20 ^h 24 ^m
20. 8.	06 ^h 07 ^m	20 ^h 01 ^m	10 ^h 44 ^m	21 ^h 59 ^m
25. 8.	06 ^h 13 ^m	19 ^h 52 ^m	17 ^h 07 ^m	00 ^h 02 ^m
30. 8.	06 ^h 19 ^m	19 ^h 43 ^m	20 ^h 18 ^m	06 ^h 19 ^m
1. 9.	06 ^h 22 ^m	19 ^h 39 ^m	20 ^h 55 ^m	08 ^h 52 ^m
5. 9.	06 ^h 27 ^m	19 ^h 31 ^m	22 ^h 22 ^m	13 ^h 35 ^m
10. 9.	06 ^h 33 ^m	19 ^h 22 ^m	01 ^h 29 ^m	17 ^h 58 ^m
15. 9.	06 ^h 39 ^m	19 ^h 12 ^m	07 ^h 19 ^m	19 ^h 47 ^m
20. 9.	06 ^h 45 ^m	19 ^h 02 ^m	13 ^h 44 ^m	21 ^h 58 ^m
25. 9.	06 ^h 52 ^m	18 ^h 52 ^m	17 ^h 58 ^m	02 ^h 35 ^m
30. 9.	06 ^h 58 ^m	18 ^h 43 ^m	19 ^h 34 ^m	08 ^h 55 ^m

- ★ **Merkur** je v začetku avgusta na nebu zvečer, ko v ozvezdju Leva zahaja dobro uro za Soncem, potem pa ga ponovno zagledamo v začetku septembra, ko vzhaja dobro uro pred Soncem. Konec meseca ni viden.
- ★ **Venera** je avgusta in septembra Danica. Vzhaja okoli treh. Sredi avgusta se iz ozvezdja Bika preseli v ozvezdje Dvojčkov, konec meseca preide v ozvezdje Raka, konec septembra pa v ozvezdje Leva.

MESEČNEGA SESTANKA JULIJA IN AVGUSTA NI

Bernard, bernard.zenko@ijs.si

- ★ **Mars** avgusta in septembra ni viden.
- ★ **Jupiter** je v ozvezdju Leva viden le v začetku avgusta zvečer, ko zaide kmalu po deseti.
- ★ **Saturn** je avgusta in septembra na nebu zjutraj. Sprva vzhaja okoli štirih, nato pa vedno bolj zgodaj; konec septembra vzide že okoli enih. Giblje se v ozvezdju Dvojčkov.
- ★ **Uran** je avgusta lepo viden celo noč, konec septembra pa zaide že okoli štirih zjutraj. Nahaja se v ozvezdju Vodnarja.

Urška, urska_pajer@yahoo.com

Meteorji v avgustu

δ -Akvaridi – NDA in SDA

Južni δ Akvaridi (SDA) so aktivni od 12.7. do 19.8., vrhunec dosežejo 27.7. (ponedeljek/torek) z ZHR 20. Takrat se njihov radiant nahaja na $\alpha = 339^\circ$ in $\delta = -16^\circ$. Luna jih bo letos motila, saj je 25.7. v prvem kraju.

Severni δ Akvaridi (NDA) so aktivni od 15.7. do 25.8. in dosežejo vrhunec 8.8. (sobota/nedelja) z ZHR 4 na $\alpha = 335^\circ$ in $\delta = -5^\circ$. Luna je na noč maksimuma v zadnjem kraju.

ι -Akvaridi – SIA in NIA

Južni ι Akvaridi (SIA) so aktivni od 25.7. do 15.8., z maksimumom 4.8. (nedelja/ponedeljek) z ZHR 2. Luna jih bo letos še motila.

Severni ι Akvaridi (NIA) so aktivni od 11.8. do 31.8. z vrhuncem 19.8. (sreda/četrtek) in ZHR 3 na $\alpha = 327^\circ$ in $\delta = -6^\circ$. Znani so po velikem številu predvsem šibkih predstavnikov. V opazovanjih med leti 1988 in 1995 so opazili podobno število meteorjev kot ob mak-

simumu, še nekaj dni po predlaganem datumu. 16.8. je Luna v mlaju.

Perzeidi – PER

Perzeidi so aktivni od 17.7. do 24.8. z glavnim maksimumom 12.8. (sreda/četrtek) od 11^h00^m do 13^h20^m UT z ZHR-jem okoli 100. Radiant teh srednje hitrih meteorjev se nahaja ob maksimumu na $\alpha = 46^\circ$ in $\delta = +58^\circ$. Po napovedih nekaterih znanstvenikov (Lyytinen) lahko pričakujemo še maksimume 11.8. ob 20^h54^m in 12.8. ob 21^h00^m . Luna je 8.8. v zadnjem kraju, tako da kljub vzhodu okrog 1^h00^m lokalnega časa ne bo preveč motila.

κ -Cignidi – KCG

Aktivni so med 3.8. in 25.8., z vrhuncem 17.8. (ponedeljek/torek), ko ZHR doseže 3. Njihov radiant se nahaja v bližini ekliptičnega pola v Zmaju na $\alpha = 286^\circ$ in $\delta = +59^\circ$. Občasno lahko vidimo tudi kašnega zelo svetlega predstavnika teh počasnih meteorjev. Luna samega maksimuma letos ne bo motila saj je 16.8. v mlaju.

Mihaela, mtriglav@yahoo.com

Javorniški Mesečnik izdaja Astronomsko društvo Javornik, Ljubljana / ISSN 1581-1379 / urednik Aram Karalič / izhaja v prvi polovici meseca / prejema ga brezplačno vsi člani Astronomskega društva Javornik / prispevke pošljite na naslov aram_karalic@yahoo.com / **ROK ZA ODDAJO PRISPEVKOV JE 7. DAN V MESECU** / prispevkov ne lektoriramo / stavljeno v \LaTeX